

Mazās skolas pierāda savu dzīvotspēju

Aisma ORUPE, tālr. 67886751

UZZĪNA!

- 2009.–2012. gadā no 110 novadiem un 9 pilsētām izglītības iestādes slēgtas pusē no tiem.
- Nav slēgtas šādos novados: Apes, Amatas, Alojās, Brocēnu, Cesvaines, Ikšķiles, Jēkabpils, Kandavas, Mērsraga, Madonas, Rūjienas, Siguldas, Salacgrīvas, Zilupes u. c.
- Lielākoties nav slēgtas novados, kur ir viena vai divas skolas.

Avots: IZM

Kamēr Izglītības un zinātnes ministrija (IZM) vēl tikai strādā pie mazo skolu programmas, to liktenis ir atstāts pašvaldības deputātu rokās. Daudzas vietvaras izvēlas it kā racionālāko ceļu – slēgt šādas mācību iestādes. Tomēr, izrādās, ir arī citi risinājumi, kas ļauj mazajām skolām ne tikai izdzīvot, bet arī attīstīties.

Mazo skolu darba grupas vadītāja Aija Tūna norāda, ka pēdējos gados daudzas mazās skolas slēgtas, lai gan daļu no tām varēja saglabāt. Ņemot vērā tikai skaitļus, šāds lēmums it kā ir loģisks, bet, emocionāli un no lauku saglabāšanas skatu punkta raugoties, – diez vai tas vienmēr ir labākais risinājums.

Jākļūst daudzpusīgām

A. Tūna atgādina, ka slēgšanai vienmēr jābūt kā pēdējam scenārijam, un nedrīkst pieļaut, lai atkārtotos 90. gadu scenārijs, kad pārsteidzīgi likvidēja daudzus bērnudārzus. Speciāliste uzsver, ka ir vairāki veidi, kā padarīt pievilcīgāku mācību iestādi, un tas var notikt ne tikai ar izglītības programmu dažādošanu, bet arī izvietojot zem viena jumta ar izglītību un audzināšanu saistītas iestādes – pirmsskolas grupas, mākslas un mūzikas skolas, pagarinātās dienas grupas, ārpusklases interešu centrus. Taču var spert soli vēl tālāk, ļaujot skolām kļūt par īstiem daudzfunkcionāliem centriem, kur ir vieta arī vietējiem ļaudīm. Tādā gadījumā tur var piedāvāt apgūt mūža izglītību, attālināto apmācību, interneta tehnoloģijas. Tāpat tās varētu kļūt par mājvietu sabiedriskajām organizācijām, kultūras iestādēm un daudz kam citam. Darba grupas vadītāja teic, ka vari-

Ja grib, lai laukos atgriežas cilvēki, skolas ir jāsaglabā

anti, kā padarīt skolu dzīvotspējīgu, ir dažādi un, lai pieņemtu labāko variantu, par to jāvienojas gan skolai, gan pašvaldībai, gan sabiedrībai.

Saglabā visas skolas

Viens no novadiem, kur izdevies saglabāt visas četras skolas un sporta skolu, ir Brocēni. «Neesam slēguši pat tās mācību iestādes, kur šobrīd ir tikai 50 bērnu,» norāda Brocēnu novada metodiskā darba vadītāja Laura Miķelsone, piebilstot, ka izglītībai netiekot žēloti līdzekļi – par spīti tam, ka arī te ik gadu sarūk bērnu skaits. Novadā ir domāts, lai katru no skolām padarītu piesaistošu. Piemēram, Blidenē tiek piedāvāta arī palīgskolas programma, tā aktīvi piedalās starptautiskajos skolēnu apmaiņas projektos, bet Remtes skolā var apgūt ekoprogrammu. Tāpat meklē risinājumus, kā papildu noslogot telpas. L. Miķelsone uzsver, ka novads ievēro atziņu: ja pagastā ir skola, tad ir jaunās ģimenes, ja nav, tad vecāki ar bērniem dodas projām, vieta panīkst vēl vairāk un dabūt cilvēkus atpakaļ ir daudz grūtāk.

Ticība nākotnei

Arī Jēkabpils novads līdz šim spējis noturēt visas sešas skolas, arī Dunavas skolu, lai gan tā ir mazskaitlīga, izvietota lielā ēkā un tālu no novada centra. «Lai to piepildītu, nolēmām pārveidot par daudzfunkcionālo centru, un nu, realizējot divus projektus, tā apvieno pamatskolu, bibliotēku un sabiedrisko resursu centru, tāpat tur atradusies vieta kultūras namam un, savedot kārtībā sporta zāli un laukumu, tagad tur ar fiziskām aktivitātēm var nodarboties arī pieaugušie. Turklāt ar Lauku atbalsta dienesta palīdzību ierīkots videi interpretācijas centrs, kur interesentiem ir iespēja izmantot internetu,» stāsta Jēkabpils novada projektu speciāliste Gunta Dimitrijeva, norādot, ka tādējādi panākts, ka Dunavas skola joprojām darbojas. Bet svarīgākais esot tas, ka dota ticība tam, ka vieta dzīvos.

Piedāvā dažādību

Pie cīnījumiem pieskaitāma arī Tirzas skola Gulbenes novadā, kurš gan nevar lepoties ar to, ka tam izdevies neslēgt vairākas skolas. Lai pierādītu savu dzīvotspēju, Tirzas skola ir gan dažādojusi izglītības un interešu programmu piedāvājumu, ieskaitot pirmsskolas (te ir arī bērnudārza diennakts grupa), gan viena no retajām saglabājusī skolas internātu, gan piedāvā mācīties arī pieaugušajiem – angļu valodu un datorprasmes. Tāpat skolā darbojas jauniešu organizācija un vēl citas. Skolas direktore Svetlana Ziepniece to visu dara, jo ir pārliecināta, ka lauku skolas ir jāsaglabā un diez vai parezi ir veidot lielas, apvienotas skolas. «Ja gribam, lai laukos atgriežas cilvēki, skolas ir jāsaglabā,» uzsver skolas direktore. ■